

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚАРО ИСЛОМ АКАДЕМИЯСИ 1-КУРС ТАЛАБАЛАРИ УЧУН “ИҚТИСОДИЁТГА КИРИШ” ФАНИДАН МАЪРУЗА ТАҚДИМОТИ

1-МАВЗУ. “ИҚТИСОДИЁТГА КИРИШ” ФАНИНИНГ МАҚСАД ВА ВАЗИФАЛАРИ

1-МАЪРУЗА

Ўктам Жиянов – Ўзбекистон халқаро ислом академияси “Ислом иқтисодиёти ва молияси, зиёра туризми” кафедраси катта ўқитувчиси.

Тошкент – 2022

РЕЖА:

1

- Иқтисодиёт ва унинг бош масаласи.

2

- “Иқтисодиётга кириш” фанининг предмети ва вазифалари.

3

- Иқтисодий қонунлар ва категориялар (илмий тушунчалар).

4

- Иқтисодий жараёнларни илмий билишнинг усуллари.

Таянч иборалар

Иқтисодиёт, эҳтиёж, моддий эҳтиёж, маънавий эҳтиёж, эҳтиёжларнинг ўсиб бориши қонуни, иқтисодий ресурслар, ишлаб чиқариш, тақсимот, айирбошлаш, истеъмол, иқтисодий қонун, иқтисодий категория, услубият, илмий абстракция усули.

Xodiyev B.Y., Shodmonov Sh.Sh. Iqtisodiyot nazariyasi. (Darslik). – T.: «Barkamol fayz media», 2017. – 784 b.

Асосий
адабиётлар

Gaibnazarova Z.T., Isamuxametov Sh.A. Iqtisodiyot nazariyasi. (Darslik). – T.: «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi», 2020. – 526 b.

O‘lmasov A., Vahobov A. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik (to‘ldirilgan va qayta ishlangan nashri). – T.: «Iqtisod-Moliya», 2014. – 424 b.

Mc Connell, Brue. Economics. 17th edition. Mcgraw-hill/Irwin, USA, 2014.

Қўшимча
адабиётлар

ohn Sloman, Alison Wride. Economics. 7th edition. Printed and Bound by Rotolito Lombarda, Italy, 2009.

Paul A. Samuelson, William D. Nordhaus. Economics. 19th Edition. McGraw-Hill Companies. USA. 2015.

Маховикова Г.А. Экономическая теория: учебник и практикум для вузов / Г.А. Маховикова, Г.М. Гукасьян, В.В. Амосова. – 4-е изд., перераб. и доп. – Москва: Издательство Юрайт, 2021. – 443 с.

Иқтисодиёт ва унинг бош масаласи

Чекланган иқтисодий ресурслардан унумли фойдаланиб, кишиларнинг яшаши, камол топиши учун зарур бўлган ҳаётий воситаларни ишлаб чиқариш ва истеъмолчиларга етказиб беришга қаратилган, бир-бири билан боғлиқликда амал қиладиган турли-туман фаолиятлар яхлит қилиб,

иқтисодий фаолият деб аталади.

Қадимда иқтисодий фаолиятнинг асосий шакли уй хўжалиги доирасида рўй берган. Шунинг учун қадимги грек олимларининг (Ксенофонт, Платон, Аристотель) асарларида иқтисодиёт – уй хўжалиги ва уни юритиш қонунлари деб тушунтирилган.

Араб лексиконида «иқтисод» тежамкорлик маъносида тушунилган, чунки ислом динига оид адабиётларда тежамкорликка алоҳида эътибор берилган. Лекин ҳозирги даврда иқтисодиёт тушунчаси фақат уй, индивидуал хўжалик юритиш ёки тежамкорлик маъноси билан чекланмайди. Балки

ИҚТИСОДИЁТ

- – мулкчиликнинг турли шакллариغا асосланган хўжаликлардан, хўжаликлараро, давлатлараро бирлашмалар, корпорациялар, концернлар, қўшма корхоналар, молия ва банк тизимларидан, давлатлар ўртасидаги турли иқтисодий муносабатлардан иборат ўта мураккаб ижтимоий тизимни англатади.

Чекланган иқтисодий ресурслардан оқилона фойдаланиб, аҳолининг тўхтовсиз ўсиб боровчи эҳтиёжларини қондириш мақсадига эришиш, ресурслар ва маҳсулотларни тўғри тақсимлаш йўлларини топиш иқтисодиётнинг асосий мазмунини ташкил этади.

Иқтисодиёт қамров даражасига қараб қуйидаги турларга бўлинади

Инсон томонидан яратилган товарлар ва хизматларнинг, ресурсларнинг ҳаракати бўйича такрор ишлаб чиқариш қуйидаги фазалар бирлигидан иборатдир:

ишлаб чиқариш жараёни;

тақсимлаш жараёни;

айирбошлаш жараёни;

истеъмол қилиш жараёни.

Ишлаб чиқариш –

- **кишилик жамиятининг мавжуд бўлиши ва ривожланиши учун зарур бўлган ҳаётий неъматларни яратиш жараёни.** Барча товар ва хизматлар ишлаб чиқариш жараёнида яратилиши сабабли, у такрор ишлаб чиқаришнинг энг асосий ва бошланғич фазаси ҳисобланади. Агар ишлаб чиқарилмаса, тақсимланадиган, айирбошланадиган ва ниҳоят, истеъмол қилинадиган нарсалар бўлмайди.

Тақсимот –

- **ишлаб чиқариш омиллари ва унинг натижаларини иқтисодиётнинг турли қисм ва субъектлари ўртасида тақсимлаш жараёни.** Бу босқичда, энг аввало, ишлаб чиқариш воситалари, капитал, ишчи кучи ва бошқа ресурслар турли тармоқлар, соҳалар, ҳудудлар ва ниҳоят, корхоналар ўртасида тақсимланади. Бундан ташқари, ишлаб чиқариш натижаси бўлган товар ва хизматлар, уларнинг пул ҳолидаги кўриниши бўлган даромадлар ҳам тақсимланади.

Айирбошлаш

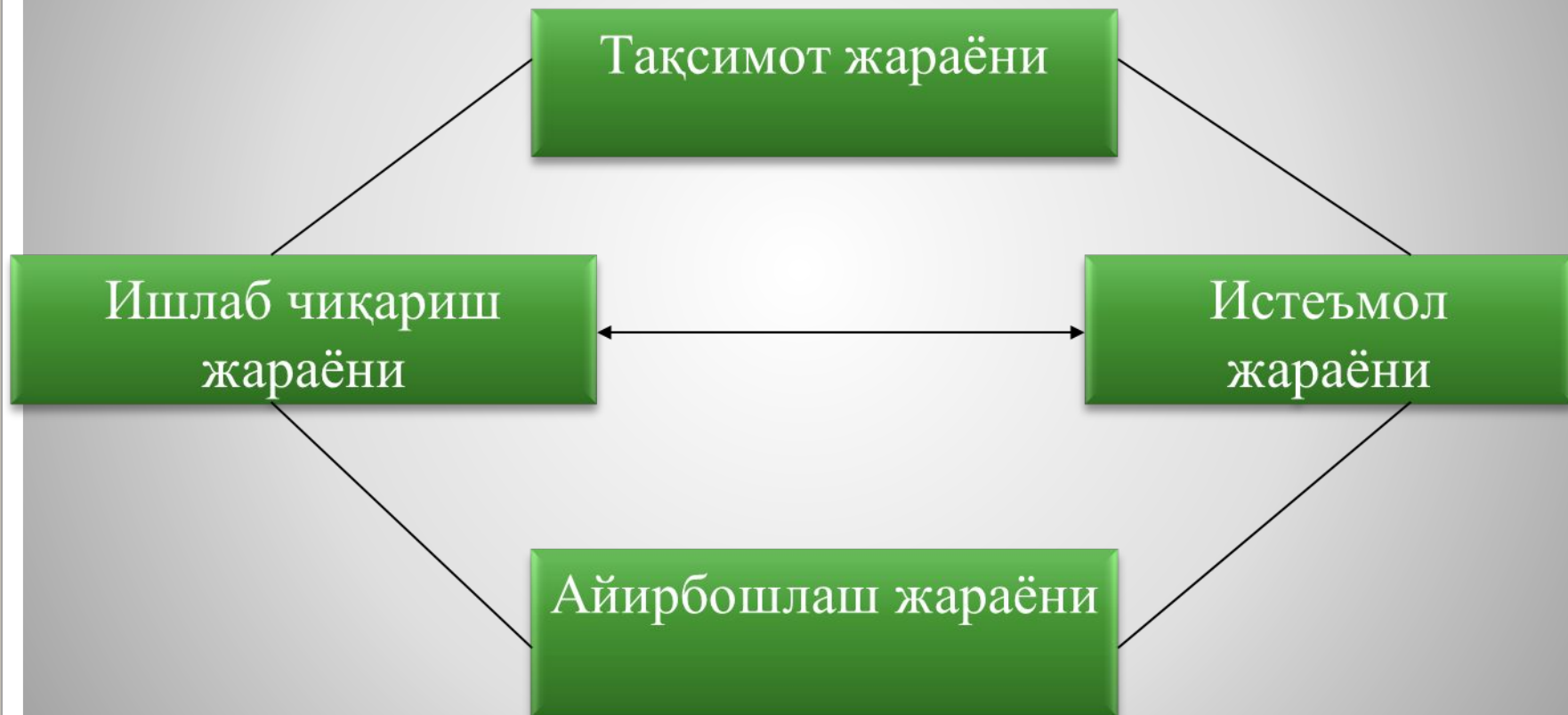
- – жамият аъзоларининг иқтисодий фаолият турлари ёки ишлаб чиқариш натижалари бўйича маълум бир ўлчам (масалан, қиймат миқдори) асосида ўзаро алмашиш жараёни. Меҳнат тақсимооти натижасида айрим гуруҳ кишилар товар ва хизматларнинг маълум турларини ишлаб чиқариш ва етказиб беришга ихтисослашадилар. Ҳар бир товар турини ишлаб чиқарувчи ўз товарини сотиб, ўзига керакли бўлган бошқа товар ёки хизматларни сотиб олади.

Истеъмол

- – эҳтиёжларни қондириш мақсадида маҳсулот ва хизматларнинг ишлатилиши, фойдаланилиши жараёни. Истеъмол такрор ишлаб чиқаришнинг охирги фазаси бўлиб, бу жараён орқали жамият аъзоларининг турли-туман эҳтиёжлари қондирилади. Истеъмол икки турда бўлади: ишлаб чиқариш (унумли) истеъмоли ва шахсий истеъмол. Ишлаб чиқариш жараёнида ишлаб чиқариш воситалари ва ишчи кучидан фойдаланиш **унумли истеъмол** дейилади. Истеъмол буюмларининг эҳтиёжларни қондириш мақсадида ўз аҳамияти бўйича пировард равишда ишлатилиши **шахсий истеъмол** дейилади.

Товарлар, хизматлар ва ресурсларнинг такрор ишлаб чиқариш фазаларидаги ҳаракати

Иқтисодиётнинг доимий ва бош масаласи

- – эҳтиёжларнинг чексизлиги ва иқтисодий ресурсларнинг чекланганлигидир.

Эҳтиёж

Ресурс

Инсоннинг яшаши ва камол топиши, умуман инсониятнинг ривожланиши учун керак бўлган ҳаётий воситаларга бўлган зарурати иқтисодиёт кириш фанида эҳтиёж деб аталади.

Моддий эҳтиёжлар – бу моддий кўринишдаги неъматлар воситасида кондирилувчи заруратдир.

Булар истеъмол учун зарур бўлган кўплаб ҳаётий предметларни (ишлаб чиқариш ва транспорт воситалари, озиқ-овқат, кийим-кечак, турар-жой ва ҳ.к.) ва зеб-зийнат буюмларини (тақинчоқ, атир-упа, турли безаклар ва ҳ.к.) ўз ичига олади.

Маънавий эҳтиёжлар – бу инсоннинг шахс сифатида камол топиши, дунёқарashi ва маънавиятининг шаклланиши учун тақозо этиладиган номоддий неъмат ва хизматларга бўлган заруратдир.

Улар кишиларнинг билим ва дам олиш, маданий савиясини ошириш, малака-маҳоратга эга бўлиш, турли маънавий йўналишдаги хизматлардан баҳраманд бўлиш каби эҳтиёжлардан иборат бўлади.

Шахсий эҳтиёжлар – кишиларнинг пировард истеъмоли учун мўлжалланган маҳсулот ва хизматларга бўлган зарурат.

Масалан, озиқ-овқат, кийим-кечак, уй-рўзғор буюмлари, шахсга кўрсатиладиган турли хизматлар шахсий эҳтиёжларни намоён этади.

Ишлаб чиқариш эҳтиёжлари – маҳсулот ишлаб чиқариш ёки хизмат кўрсатишни амалга ошириш мақсадида ишлатилувчи турли иқтисодий ресурсларга бўлган зарурат.

Ишлаб чиқариш эҳтиёжларига хомашё (нефть, пахта ва ҳ.к.), материаллар (пўлат, ёғоч, тола ва ҳ.к.), асбоб-ускуналар, иш машиналари (юк машинаси, экскаватор, бульдозер ва ҳ.к.), ишчи кучи ва бошқаларни киритиш мумкин.

Инсоннинг шахсий манфаати, қизиқишлари ва турмуш тарзига мослаб қондирилиши мумкин бўлган эҳтиёжлар якка тарзда қондирилувчи эҳтиёжлар дейилади.

- Уларга овқатланиш, кийиниш кабиларни мисол қилиш мумкин. Ҳатто овқатланиш жараёни биргаликда (оилавий ёки бир неча кишилар билан) амалга оширилган тақдирда ҳам, ҳар бир кишининг овқатга бўлган эҳтиёжи алоҳида, якка тарзда қондирилади.

Одатда кишиларнинг турли даражалардаги гуруҳи (оила, жамоа, мамлакат фуқаролари ва ҳ.к.) томонидан биргаликда намоён этилувчи эҳтиёжлар биргаликда қондирилувчи эҳтиёжлар дейилади.

- Масалан, таълим олиш бинолари, касалхоналардан, дам олиш жойларидан баҳраманд бўлиш, спорт ўйинлари ва кўнгилочар томошаларни биргаликда кўриш, мамлакат мудофааси ва тинчлигини сақлаш кабилар шулар жумласидандир.

Бирламчи эҳтиёж – бу инсоннинг ҳаётий фаолиятида зарурлик даражаси нисбатан юқори бўлган ва шу сабабли, биринчи навбатда қондириладиган эҳтиёж.

•Инсон ҳали билим олиши, санъат билан шуғулланиши, маданий ҳордиқ чиқаришидан илгари озиқ-овқат, кийим-кечак, уй-жойга бўлган эҳтиёжларини қондириши лозим.

Иккиламчи эҳтиёж – бу бирламчи эҳтиёжлар қондирилиб бўлгандан сўнг намоён бўладиган ва қондириладиган эҳтиёж.

•Бу турдаги эҳтиёжлар одатда ижтимоий тавсиф касб этиб, уларга билим олиш, малака ошириш, санъат билан шуғулланиш, дам олиш ва ҳ.к.ларни киритиш мумкин.

Якка эҳтиёж – бу алоҳида шахсинг ижтимоий-иқтисодий мавқеи, дунёқараши ва бошқа хусусиятлари таъсирида шаклланувчи эҳтиёжи.

- Масалан, катта ёшдаги одамлар ва болалар, эркаклар ва аёллар, олий маълумотлилар ва маълумотсизлар, спортчилар ва спиртли ичимликларга мойил кишилар ва ҳоказоларнинг якка эҳтиёжлари таркиби ўзаро фарқ қилади. Ҳаттоки, бир жинсдаги, ўзаро тенг ва бошқа белгилари бўйича ўхшаш инсонларнинг якка эҳтиёжлари баъзи бир жиҳатдан фарқ қилиши мумкин.

Гуруҳий эҳтиёж – бу маълум гуруҳ ёки жамоаларга бирлашган кишиларнинг биргаликдаги эҳтиёжи.

- Бир оиланинг эҳтиёжи бошқа биридан, бир меҳнат жамоасининг эҳтиёжлари бошқасидан ўз таркиби ва даражаси жиҳатидан фарқ қилади.

Худудий эҳтиёж – бу муайян ҳудудларда истиқомат қилувчи кишиларнинг биргаликдаги эҳтиёжи.

- Инсон муайян ҳудудда истиқомат қилганлиги сабабли, унинг баъзи бир эҳтиёжлари мазкур ҳудудда истиқомат қилувчи барча инсонларнинг умумий эҳтиёжлари сифатида намоён бўлади. Масалан, ҳар бир маҳалла ўзининг гузари, унда жойлашган савдо ва маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари, болалар боғчаси, дам олиш жойлари, истироҳат боғлари ва бошқа иншоотларга эҳтиёж сезади.

Умумжамият эҳтиёжлари – бу жамият миқёсидаги барча кишилар учун умумий бўлган эҳтиёж.

- Ҳар бир мамлакатнинг фуқаролари ҳам барча учун умумий бўлган неъматларга эҳтиёж сезадилар. Масалан, мамлакат чегарасининг дахлсизлиги, унинг мудофаа қобилиятининг мустаҳкамлиги, юрт фаровонлиги, ижтимоий-маданий тадбирлар, ҳуқуқ-тартибот ишларининг юқори даражада амалга оширилиши ва бошқалар.

Жамият эҳтиёжларига қуйидаги бир қатор омиллар таъсир кўрсатади:

1

- жамиятнинг иқтисодий тараққиёт даражаси;

2

- жамиятдаги ижтимоий-иқтисодий тузум;

3

- табиий-географик шароитлар;

4

- тарихий-миллий анъаналар ва урф-одатлар;

5

- аҳоли сонининг ўсиши, унинг таркибидаги ўзгаришлар;

6

- халқаро, давлатлар, миллатлар ва минтақалар ўртасидаги алоқалар.

2. “Иқтисодиётга кириш” фанининг предмети, мақсади ва вазифалари

“Иқтисодиётга кириш” фанининг предмети –

- иқтисодий ресурслар чекланган шароитда жамиятнинг чексиз эҳтиёжларини қондириш мақсадида ҳаётий неъматларни (ва хизматларни) ишлаб чиқариш, тақсимлаш, айир-бошлаш ва истеъмол қилиш жараёнида вужудга келадиган иқтисодий муносабатларни, ижтимоий ҳўжаликни самарали юритиш қонун-қоидаларини ўрганишдан иборат.

“Иқтисодиётга кириш” фанининг мақсади –

- чекланган иқтисодий ресурслардан фойдаланишнинг турли муқобил вариантларидан энг самаралисини танлаш орқали жамиятнинг чексиз эҳтиёжларини тўлароқ қондириб боришнинг назарий ва амалий муаммоларини тадқиқ қилишдан иборат.

Иқтисодиёт кириш фанининг вазифалари

1) билиш вазифаси

- жамиятда инсонларнинг табиат ашёлари, бошқа моддий ашёлар ҳамда ўзаро бир-бирлари билан алоқаларида вужудга келадиган иқтисодий муносабатларни тадқиқ этиб, бизни ўраб турган олам тўғрисидаги фикрларимизни кенгайтиради.

2) амалий вазифа

- амалий иқтисодиётнинг асосий мақсади чекланган ресурслардан унумли фойдаланиб иқтисодий ўсишни таъминлаш ва шу асосда ўсиб боровчи эҳтиёжларни қондира боришдан иборат. Чекланган ресурсларнинг ҳар бир бирлиги эвазига кўпроқ товарлар ишлаб чиқариш ва хизматлар кўрсатишни таъминлаш, ҳар бир фаолият тури бўйича харажатлар миқдори билан эришилган самара, яъни товар ва хизматлар миқдорини таққослаш, ресурслардан унумлироқ фойдаланиш йўллари топишдан иборатдир;

3) услубий вазифаси

- иқтисодиёт кириш фанининг ўзи, таҳлили ва унинг тамойиллари, олинган хулосалар, тадқиқ этилаётган иқтисодий қонунлар бошқа ижтимоий ва тармоқ фанлари учун услубий асос бўлиб хизмат қилади;

4) ғоявий-тарбиявий вазифаси

- унинг ёрдамида талабалар, мутахассислар ва иқтисодиёт илмини ўрганувчиларнинг илмий дунёқарашини шакллантиради, уларни миллат манфаатлари йўлида иқтисодиётни ривожлантириш, миллий маҳсулотни кўпайтириш, миллий пул қадрини ошириш, миллий товарларни жаҳон миқёсида бозоргир бўлишини таъминлаш, мамлакат аҳолисининг турмуш даражасини кўтариш руҳида тарбиялайди.

3. Иқтисодий қонунлар ва категориялар (илмий тушунчалар)

Иқтисодий қонун – иқтисодий ҳаётнинг турли томонлари, иқтисодий ҳодиса ва жараёнлар ўртасидаги доимий, такрорланиб турадиган, барқарор сабаб-оқибат алоқаларини, уларнинг ўзаро боғлиқлигини ифодалайди.

Иқтисодий қонунлар объектив хусусиятга эга бўлиб, уларнинг келиб чиқиши, амал қилиши, ривожланиши ва барҳам топиши алоҳида кишиларнинг онгига, уларнинг хоҳиш-иродасига боғлиқ эмас.

Иқтисодий қонунларнинг турлари

Умумий иқтисодий қонунлар

- кишилик жамияти ривожланишининг барча босқичларида амал қилади. Масалан, вақтни тежаш қонуни, эҳтиёжларнинг тез ўсиб бориш қонуни, такрор ишлаб чиқариш қонуни.

Хусусий ёки даврий иқтисодий қонунлар

- инсоният жамияти тараққиётининг маълум босқичларида амал қилади. Масалан, талаб қонуни, таклиф қонуни ва қиймат қонуни.

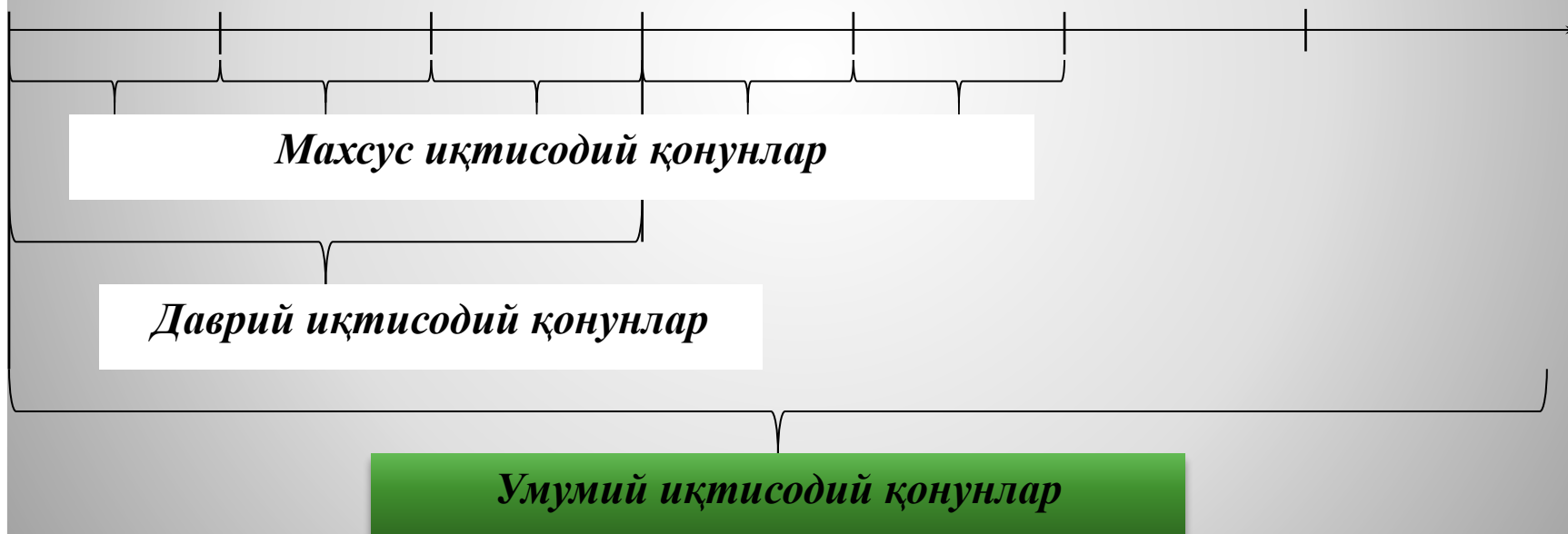
Махсус, ўзига хос иқтисодий қонунлар

- алоҳида олинган иқтисодий тизим шароитида амал қилади. Масалан, қўшимча қиймат қонуни.

Иқтисодий қонунларнинг туркумланиши

Кишилик жамияти ривожланиши босқичлари

Махсус иқтисодий қонунлар

Даврий иқтисодий қонунлар

Умумий иқтисодий қонунлар

Иқтисодий категория – доимо такрорланиб турадиган, иқтисодий жараёнлар ва реал ҳодисаларнинг айрим томонларини ифода этувчи илмий-назарий тушунча.

Иқтисодий категория (илмий тушунча)лар алоҳида кишилар томонидан ўйлаб топилмаган, балки реал иқтисодий ҳодисаларни ифода этадиган илмий тушунча бўлиб, илмий фикрлаш маҳсулидир. Масалан, бозор, капитал, ишчи кучи, иқтисодий мувозанат, молия, кредит ва бошқалар шулар жумласидандир.

4. Иқтисодий жараёнларни илмий билишнинг усуллари

Услужият – бу илмий билишнинг тамайиллари тизими, йўллари, қонун-қоидалари ва аниқ ҳадисларидир.

Диалектик усул қоидалари илмий билишнинг умумий усули бўлиб хизмат қилади.

Иқтисодий назарияда қўлланиладиган бу тамайиллар қуйидагилардир:

1

- иқтисодиёт бир-бири билан алоқада, боғлиқликда, зиддиятда, ўзаро таъсир қилиб турадиган турли бўғинлардан, бўлаклардан иборат яхлит бир жараёнки, у доимо ҳаракатда, ривожланишда, мазмун ва шакл жиҳатдан ўзгариб турадиган ички ва ташқи ҳодисалар билан алоқада бўлади;

2

- иқтисодий жараённинг ҳар бир бўлагини алоҳида олиб, унинг ўзига хос хусусиятларини, келиб чиқиш ва йўқ бўлиш сабаблари ва оқибатларини, унинг ижобий ва салбий жиҳатларини, ички ва ташқи алоқадорлик ва боғлиқлик томонларини замон ва маконда ўрганиш;

3

- иқтисодий жараёнларни оддийдан мураккабгача, қуйидан юқоригача ривожланишда, деб қараш. Бу ерда сон жиҳатидан ўзгаришлар тўплана бориб, сифат жиҳатидан ўзгаришга олиб келишини ҳисобга олиш зарур.

4

- ички қарама-қаршилиқлар бирлигига ва уларнинг ўзаро курашига ривожланишнинг манбаи сифатида ёндашиш.

ИҚТИСОДИЙ ЖАРАЁНЛАРНИ ИЛМИЙ БИЛИШНИНГ УСУЛЛАРИ

Илмий абстракция усули

Таҳлил ва синтез

Эксперимент

Мантиқийлик ва тарихийликнинг бирлиги усули

Макроиқтисодий ва микроиқтисодий таҳлилни қўшиб олиб бориш.

Индукция ва дедукция

Икки томонлама ёндашув усули

Таққослаш, статистик, математик, эконометрик ва график усулларидан

Илмий абстракция усули – таҳлил пайтида халал бериши мумкин бўлган иккинчи даражали нарсалар, воқеа-ҳодисаларни фикрдан четлаштириб, ўрганилаётган жараённинг асл моҳиятига эътиборни қаратишдир.

- Бу усул ёрдамида ўрганилаётган воқеа ва ҳодисанинг ички, кўзга кўринмайдиган моҳияти, унинг асл мазмуни билиб олинади.

Таҳлил ва синтез усули

Нарса ёки ҳодисаларни тадқиқ этиш жараёнида уларни алоҳида элементларга ажратилиши ёки маълум уйғунликда бирлаштириш орқали ҳақиқий билимга эришиш

Таҳлил – бутунни алоҳида қисмларга ажратиш орқали изчиллик билан ўрганиш

Синтез – ўрганилган қисмлардан олинган хулоса ва натижаларни бир бутун яхлит жараён деб қараб умумий хулоса чиқариш

Корхона
иқтисодий
фаолияти
самарадор
лиги

Ишлаб
чиқариш
самарадорлиги

Бўлимлар ва
цехлар бўйича

Жараёнлар
бўйича

Маҳсулот
турлари бўйича

Бўлимлар
ва цехлар
бўйича

Жараёнлар
бўйича

Маҳсулот
турлари
бўйича

Корхона
иқтисодий
фаолияти
самарадор
лиги

Индукция усули

• Фикрнинг хусусий
фактлардан умумий
фактларга қараб
ҳаракати индукция,
аксинча, умумий
фактлардан хусусий
фактларга томон
ҳаракати дедукция деб
аталади..

Дедукция усули

• Аксинча, бундай
назарий қондани
олдиндан билган
ҳолда, унинг турли
тармоқлар, алоҳида
корхоналардаги амал
қилиш ҳолатини
аниқлашимиз ва
баҳолашимиз
дедукцияни англатади.

Индукция – фикрнинг хусусий
фактлардан умумий фактлар
ТОМОН ҳаракат

Дедукция – фикрнинг умумий
фактлардан хусусий фактлар
ТОМОН ҳаракати

Хусу-
сий
хол-
даги
тадки-
қот жа-
раёни

Хусу-
сий
гипо-
теза
ёки
қоида

Умумий
қоида
ёки
қонун

Умумий
қоида
ёки
қонун

Хусу-
сий
гипо-
теза
ёки
қоида

Хусу-
сий
хол-
даги
тадки-
қот жа-
раёни

Иқтисодий жараёнларни ўрганиш ва таҳлил қилишда **икки томонлама ёндашув усули** муҳим ўрин тутди. Бунда барча иқтисодий жараёнлар қиймат ва нафлилик нуқтаи назаридан таҳлил қилинади ва хулоса чиқарилади. Акс ҳолда бир томонламаликка йўл қўйилиб, янглиш тасаввурга ва нотўғри хулосаларга олиб келиши мумкин.

Иқтисодий жараёнларни миқдорий жиҳатдан таҳлил қилишда **таққослаш, статистик, математик ва график усуллари**дан кенг фойдаланилади. Айниқса, ҳозирги даврда график усулни кенг ўзлаштириш ва қўллаш зарурдир. Графиклар назария моделларини ифодалашда воситачи бўлиб хизмат қилади. Аниқроқ қилиб айтганда, график усул ўзгарувчи миқдорлар ўртасидаги боғлиқликни кўргазмали қилиб тасвирлайди.

Эътиборларингиз учун раҳмат!